

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Vår ref.: 2024/14802-6

Deres ref.:

Dato: 28.10.2024

Innspill - Høring - Forslag til endringer i markaloven -ref 24/2524

Innspill til forslag til endring i Markaloven ble behandlet i fylkesutvalget i Buskerud fylkeskommune 15. oktober 2024.

Fylkesutvalgets vedtak:

1. Buskerud fylkeskommune vil anerkjenne Klima og miljødepartementet for en grundig utredning om dagens lov og forvaltning av Marka, hvordan dette påvirker bygge- og anleggstiltak, opp mot å sikre hensynet til friluftsliv, naturopplevelser og idrett, som er Markalovens formål.
2. Buskerud fylkeskommune støtter Klima og miljødepartementet i at en revidering av Markaloven vil ivareta dagens utfordringer bedre enn eksisterende lov.
3. Buskerud fylkeskommune støtter Klima og miljødepartementets forslag om å lovfeste flere tiltak som ikke tidligere var innarbeidet i lovteksten, slik at loven blir enklere å forstå og bruke.
4. Buskerud fylkeskommune forutsetter at et nytt lovforslag kommer på høring. Vi påpeker likevel allerede nå at vi ser utfordringer i forhold til tiltak som kan virke privatiserende, samt behovet for enhetlige regler for motorferdsel innen Markalovens virkeområde.

Vedlagt ligger saksframlegg og saksprotokoll

Vennlig hilsen

Anne Mette Josefsen Kirkemo Rådgiver Friluftsliv	
---	--

Dokumentet er elektronisk godkjentVedlegg

- 1 Saksprotokoll Høringsuttalelse til forslag til endringer i markaloven
- 2 Høringsuttalelse - Forslag til endringer i markaloven

KULTUR kultur, idrett og friluftsliv

Postadresse: Postboks 3563, 3007 DRAMMEN

Besøksadresse: Hauges gate 89, 3019 Drammen

Telefon: 32 80 85 00

E-post: post@bfk.no

Internett: www.bfk.no

Org.nr.: 930580260

PS 111/2024 Høringsuttalelse - Forslag til endringer i markaloven

Fylkesutvalgets vedtak den 15.10.2024:

1.

Buskerud fylkeskommune vil anerkjenne Klima og miljødepartementet for en grundig utredning om dagens lov og forvaltning av Marka, hvordan dette påvirker bygge- og anleggstiltak, opp mot å sikre hensynet til friluftsliv, naturopplevelser og idrett, som er Markalovens formål.

2.

Buskerud fylkeskommune støtter Klima og miljødepartementet i at en revidering av Markaloven vil ivareta dagens utfordringer bedre enn eksisterende lov.

3.

Buskerud fylkeskommune støtter Klima og miljødepartementets forslag om å lovfeste flere tiltak som ikke tidligere var innarbeidet i lovteksten, slik at loven blir enklere å forstå og bruke.

4.

Buskerud fylkeskommune forutsetter at et nytt lovforslag kommer på høring. Vi påpeker likevel allerede nå at vi ser utfordringer i forhold til tiltak som kan virke privatiserende, samt behovet for enhetlige regler for motorferdsel innen Markalovens virkeområde.

Fylkesutvalgets behandling i møte den 15.10.2024:

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

1.

Buskerud fylkeskommune vil anerkjenne Klima og miljødepartementet for en grundig utredning om dagens lov og forvaltning av Marka, hvordan dette påvirker bygge- og anleggstiltak, opp mot å sikre hensynet til friluftsliv, naturopplevelser og idrett, som er Markalovens formål.

2.

Buskerud fylkeskommune støtter Klima og miljødepartementet i at en revidering av Markaloven vil ivareta dagens utfordringer bedre enn eksisterende lov.

3.

Buskerud fylkeskommune støtter Klima og miljødepartementets forslag om å lovfeste flere tiltak som ikke tidligere var innarbeidet i lovteksten, slik at loven blir enklere å forstå og bruke.

4.

Buskerud fylkeskommune forutsetter at et nytt lovforslag kommer på høring. Vi påpeker likevel allerede nå at vi ser utfordringer i forhold til tiltak som kan virke privatiserende, samt behovet for enhetlige regler for motorferdsel innen Markalovens virkeområde.

Følgende hadde ordet:

Bård Sødal Grasbekk (MDG).

Bård Sødal Grasbekk (MDG) fremmet følgende tilleggsforslag til punkt 1:

Likevel mener Buskerud fylkeskommunen at det foreslåtte unntaket i Markalovens § 2 for konsesjonspliktige energianlegg ikke bør innarbeides.

Votering:

Fylkeskommunedirektørens innstilling ble vedtatt med 15 (H. Frp, KrF, INP, Ap, Sp) stemmer mot 2 (SV og MDG) stemmer som ble avgitt for Grasbekk sitt forslag.

Saksframlegg

Saksnr.: 2024/14802

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fylkesutvalget	15.10.2024	

Høringsuttalelse - Forslag til endringer i Markaloven

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

1.
Buskerud fylkeskommune vil anerkjenne Klima og miljødepartementet for en grundig utredning om dagens lov og forvaltning av Marka, hvordan dette påvirker bygge- og anleggstiltak, opp mot å sikre hensynet til friluftsliv, naturopplevelser og idrett, som er Markalovens formål.
2.
Buskerud fylkeskommune støtter Klima og miljødepartementet i at en revidering av Markaloven vil ivareta dagens utfordringer bedre enn eksisterende lov.
3.
Buskerud fylkeskommune støtter Klima og miljødepartementets forslag om å lovfeste flere tiltak som ikke tidligere var innarbeidet i lovteksten, slik at loven blir enklere å forstå og bruke.
4.
Buskerud fylkeskommune forutsetter at et nytt lovforslag kommer på høring. Vi påpeker likevel allerede nå at vi ser utfordringer i forhold til tiltak som kan virke privatiserende, samt behovet for enhetlige regler for motorferdsel innen Markalovens virkeområde.

07.10.2024

Jan Sivert Jøsendal
fylkeskommunedirektør

Sammendrag

Klima og Miljødepartementet har sendt på offentlig høring et forslag til endringer i 'Lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Markaloven)'. Målet med revisjonen er en lov som blir enklere å forstå og bruke.

Markaloven har til formål å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelser og idrett. Loven skal sikre Markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø.

Et sentralt virkemiddel i loven er et generelt forbud mot bygge- og anleggstiltak.

Departementet foreslår endringer i flere bestemmelser i loven og noen endringer i lovens struktur. Endringene medfører i hovedsak lovfesting av det som anses å følge av lovens forarbeider, en tolkningsuttalelse fra Lovavdelingen, Sivilombudets uttalelser og forvaltningspraksis.

I Buskerud omfattes deler av kommunene Ringerike og Hole (Nordmarka og Krokskogen), samt Lier (Vestmarka og Kjekstadmarka) av markaloven. Departementet foreslår ellers å videreføre Markas grenser og et relativt strengt restriksjonsnivå, slik at Markas viktige kvaliteter blir bevart.

Saksopplysninger

Markaloven er en norsk lov om skogs- og utmarksområder i Oslo og 16 andre kommuner. Loven fastsetter grensene for Oslomarka, og loven skal blant annet sikre disse grensene, bevare natur og kulturmiljø og tilrettelegge for og fremme friluftsliv, naturopplevelser og idrett.

Marka strekker seg over 17 kommuner i Oslo, Akershus, Buskerud og Østfold, og dekker et areal på ca. 1700 km². Markaloven ble vedtatt i 2009, men markagrensen ble allerede trukket opp av Miljøverndepartementet i 1986. Rundt 1,2 millioner mennesker har Marka som nærmeste større tur- og rekreasjonsområde. Marka kan dermed sies å være det viktigste friluftsområdet i landet.

Loven gir et generelt bygge- og anleggsforbud for alle tiltak i Oslomarka som strider mot formålet, men er likevel tilpasset de særskilte utfordringer som gjør seg gjeldende for eksisterende bebyggelse og virksomhet i Marka.

Etter at loven nå har virket i 13 år ser Klima og Miljødepartementet at det er et behov for presiseringer og endringer i lovteksten. Departementet har utarbeidet utkast til høringsnotat med utgangspunkt i to utredninger fra Statsforvalteren i Oslo og Viken 2019 og 2022.

Målet med revisjonen er en lov som blir enklere å forstå og bruke. Viktige tema som omfanget av, og unntak fra, byggeforbudet og hvordan ulike sakstyper skal behandles, blir nå klargjort og tilgjengelig direkte i Markaloven. Det blir mindre behov for å lete i andre kilder for å finne ut av hva som gjelder.

Forbundet mot bygge- og anleggstiltak

Markaloven § 5 fastsetter forbud mot bygge- og anleggstiltak i Marka. Tiltak omfattet av forbudet kan ikke gjennomføres uten at den som skal gjennomføre tiltaket (tiltakshaver) sender søknad, og forvaltningsmyndigheten deretter samtykker til tiltaket. Noen tiltak krever tillatelse i form av dispensasjon etter § 15, mens andre tiltak kan det gis tillatelse til etter en enklere vurdering i § 14. Gjeldende § 7 har også bestemmelser om tiltak som kan inngå i kommunale planer selv om tiltaket er omfattet av det generelle forbudet mot bygge- og anleggstiltak i § 5. Etter forvaltningspraksis anses loven også å åpne opp for noen flere tiltak enn de som er uttrykkelig nevnt i loven.

Klima- og miljødepartementet mener det er behov for å klargjøre bedre i Markaloven hvilke tiltak som er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak i § 5, og hvilke saksbehandlingsregler som gjelder for ulike typer tiltak. Videre er det behov for å presisere direkte i loven hvilke tiltak kommunale planer kan åpne for, slik at lovteksten blir mer i tråd med lovens forarbeider og forvaltningspraksis, og slik at loven blir lettere å forstå og å praktisere. Det er også behov for å klargjøre forholdet mellom gjeldende § 7 og § 14.

Forslaget i høringsnotatet og det vedlagte forslaget til endringslov innebærer blant annet at det:

- I § 2 klargjøres at loven ikke gjelder for visse konsesjonspliktige energitiltak.
- Det fastsettes nye bestemmelser i §§ 3 a og 3 b som innebærer at Markaloven i hovedsak får samme regler som plan- og bygningsloven for tiltak som berører informasjon, objekt eller infrastruktur som har særskilt status etter sikkerhetsloven.
- Det presiseres utfyllende i Markaloven hvilke tiltak som er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak i § 5, og det foreslås at § 5 annet ledd får en konkret oppstilling av rekke tiltak som skal være unntatt fra forbudet mot bygge- og anleggstiltak. Det betyr at flere hyppig forekommende tiltak som har liten betydning for ivaretagelse av Markalovens formål kan gjennomføres uten søknad og tillatelse etter Markaloven. Dette vil spare innbyggere og kommuner fra unødvendige søknadsprosesser.
- Unntaket for bygge- og anleggstiltak i landbruket i § 5 videreføres ikke i ny § 5.

Arealstyring gjennom kommuneplan

For enkelte områder som ligger helt eller delvis innenfor Markas grense, er det fastsatt annen arealbruk gjennom kommuneplanens arealdel eller i reguleringsplan. Eksempler er hytteområder, boligområder, idrettsanlegg, skytebaner, masseuttak, veger og lignende.

Departementet foreslår at det blir tatt inn i **§ 4 Arealformål** at *Med mindre annet er bestemt i plan stadfestet med hjemmel i § 7, er Marka landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område) etter plan- og bygningsloven.*

Det er også viktige unntak fra bygge- og anleggsforbud, bl.a. kan kommunale planer åpne for bygge- og anleggstiltak i landbruket, stier og løyper og idrettsanlegg. Departementet foreslår

å lovfeste flere tiltak som Stortinget mente kommunale planer kunne åpne for, men som ikke ble innarbeidet i selve lovteksten da Stortinget vedtok loven i 2009. Eksempler på dette er utfartsparkeringer og overnattings- og serveringssteder.

Departementet foreslår at tiltak som kommunale planer kan åpne for, fortsatt må ha særskilt tillatelse etter Markaloven. I den nye bestemmelsen om dette foreslås det at tillatelser skal grunngis, og et nytt rekkefølgekrav i saksbehandlingen der et tiltak også utløser krav om reguleringsplan.

Boliger og fritidsboliger

Det er i dag 4600 helårs- eller fritidsboliger i Marka. Departementet foreslår at enklere byggetiltak på og ved eksisterende bygg kan gjennomføres uten søknad etter Markaloven, eksempelvis innvendige arbeider og fasadeendringer, men også fast dekke på uteplass, levegger og terrasser.

Det presiseres i ny § 5 Forbud mot bygge- og anleggstiltak at forbudet i første ledd ikke omfatter;

- a. innvendige og utvendige arbeider og installasjoner på eksisterende bygning, konstruksjon eller anlegg, inkludert reparasjoner, når dette ikke øker bruksareal eller på annen måte øker bygningsmassen
- b. fasadeendringer, blant annet montering av skilt, vinduslemmer, markiser, antenner og solenergianlegg
- c. rivning
- d. mindre fylling eller planering av terreng når tiltaket ikke medfører mer enn 1 meter avvik fra opprinnelig terrengnivå
- e. forstøtningsmur inntil 1 meters høyde og som ikke er nærmere nabogrense enn 1 meter
- f. permanent overdekking av ved på flate som ikke er større enn 5 m²
- g. fast dekke på uteplass på inntil 50 m² på hver eiendom
- h. levegg med høyde inntil 1,8 meter og lengde inntil 5 meter ved uteplass
- i. terrasser som har en høyde på inntil 1,0 m fra eksisterende terreng, er forbundet med en bygning, og ikke overstiger 50 m². Slike terrasser kan ha et tilhørende rekkverk på inntil 1,2 m, men kan ikke være overbygde. Avstanden mellom terrasse og nabogrensen skal være minst 1,0 m.

Bokstav *g*, *h* og *i* åpner for bygging av strukturer som kan virke hindrende på utøvelse av friluftsliv, og naturopplevelsen. Spesielt gjelder dette bokstav *g* og *h*, der det ikke forutsettes at tiltaket skal være forbundet med eksisterende bygninger. På store naturtomter kan dette medføre en opplevd privatisering av arealet, jfr. pågående arbeid med å rydde ferdselshinder i strandsonen.

Motorferdsel

Departementet foreslår to alternative løsninger for motorferdsel i Marka; Primært at Markalovens regler om motorferdsel oppheves og at Motorferdsellovens alminnelige regler gjelder i stedet, med mindre departementet fastsetter særskilte regler i forskrift.

Alternativt at det klargjøres at motorferdselloven ikke gjelder i Marka, og at de særskilte reglene i Markaloven gjelder i stedet. Det presiseres at forbudet mot motorferdsel ikke gjelder preparering av skiløyper og brøyting av skøytebaner og skøytetraseer på islagte vann, når dette foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag, turistbedrifter eller lignende.

Motorferdselloven er for tiden under revidering, og den endelige utformingen er derfor ikke kjent. Ut fra et føre var-prinsipp bør enten særskilte regler fremdeles gjelde for Marka, eller man må avvente at den nye Motorferdselsloven blir vedtatt, slik at man sikrer et enhetlig regelverk for motorisert ferdsel innen markaområdet.

Automatisk fredete kulturminner

Når det gjelder automatisk fredete kulturminner, har ikke Buskerud fylkeskommune noen merknader til Klima- og miljødepartementets forslag til endringer i Markaloven.

Vi forutsetter imidlertid at terrenginngripende tiltak som det åpnes for i områder som omfattes av Markaloven, må behandles i henhold til kulturminnelovens bestemmelser, og at slike tiltak meldes inn til fylkeskommunen via kommunene.

Markagrensen

Departementet foreslår ellers å videreføre Markas grenser som i dag.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringsforslaget i seg selv innebærer ikke økonomiske konsekvenser for fylkeskommunen, men hvis ny lov blir vedtatt må fylkeskommunen skaffe seg forståelse for ny lov for å kunne behandle saker og veilede kommuner innenfor fagområdene friluftsliv og arealplanlegging. En nærmere gjennomgang av konsekvenser for fylkeskommunen må gjøres når et konkret lovforslag kommer på offentlig høring.

Bærekraftkonsekvenser

Forslaget til endringer i Markaloven forventes i svært liten grad å få praktiske konsekvenser for selve bruken av Marka. Dette på grunn av at de foreslåtte endringene vil opprettholde en Markalov som vil fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett for befolkningen rundt Osloomarka, deriblant også deler av befolkningen i Buskerud. Dette vil bidra til å ivareta bærekraftsmålet om sunnhet og trivsel, da natur og fysisk aktivitet er blant de viktigste tiltakene for god folkehelse.

Videre vil en fortsatt restriktiv holdning til utbygging i Marka bidra til at store og sammenhengende grøntstrukturer beholdes, som igjen har positive virkninger både på klima og livet på land, gjennom at Markas verdi som et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner ivaretas.

Fylkeskommunedirektørens samlede vurderinger

Fylkeskommunedirektøren vil berømme det arbeidet som er lagt ned i forslaget til endring av Markaloven, og vurderer at departementets forslag til revidering av Markaloven vil gi et lovverk som blir ryddigere og har færre unntak enn i dag.

Fylkeskommunedirektøren er svært positiv til at det presiseres utfyllende i Markaloven hvilke tiltak som er omfattet av forbudet mot bygge- og anleggstiltak i § 5, med en konkret oppstilling av tiltak som skal være omfattet av, og unntatt fra, forbudet mot bygge- og anleggstiltak. Dette slik at flere hyppig forekommende tiltak, som har liten betydning for ivaretagelse av Markalovens formål, kan gjennomføres uten søknad og tillatelse etter Markaloven. Dette vil igjen spare innbyggere og kommuner fra unødvendige søknadsprosesser.

Fylkeskommunedirektøren vil likevel påpeke at tiltak oppramset i § 5 bokstav g, h og i bør sikres utført på en slik måte at de ikke oppleves som privatiserende, og slik er til hinder for utøvelse av friluftsliv og idrett, eller for naturopplevelsen innenfor Markagrensen.

For automatisk fredete kulturminner forutsetter Fylkeskommunedirektøren at terrenginngripende tiltak må behandles i henhold til kulturminnelovens bestemmelser, og at slike tiltak meldes inn til fylkeskommunen via kommunene.

Når det gjelder motorferdsel i Marka vurderer Fylkeskommunedirektøren at den nye Motorferdselsloven bør foreligge, før det er mulig å ta stilling til om Motorferdsellovens alminnelige regler skal gjelde i stedet for særskilte reglene i Markaloven. Dette for å sikre at regelverk og praksis rundt motorisert ferdsel er enhetlig og gjeldende for hele Markaområdet.

Fylkeskommunedirektøren ser det ellers som positivt at Departementet foreslår å videreføre Markas grenser og et relativt strengt restriksjonsnivå, slik at landets viktigste friluftsområde beholder sine kvaliteter og funksjon for friluftsliv, naturopplevelser og idrett.

Vedtaksmyndighet

Fylkesutvalget treffer vedtak i saker etter særlovgivning ihht Reglementet for delegering og tildeling av innstillingsrett fra Buskerud fylkesting punkt 11. Herunder lov om planlegging og byggesaksbehandling.